

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Origen. in
Math. 23. &
Epist. ad Afric.
Epiph. Hæc.
Archeontic. cap.
2. & Hæc. Hier.
ratic. cap. 5.
Hier. in ll. 64.

Probat
ejus *γρονισμο*
& antiqui-
tas.
Ila. 2. 2. & seq.
Mich. 4. 1. &
seq.

Nah. 1. 4.
Ila. 33. 9.

Jerem. 48. 37.
38.

Ila. 15. 2.

Jer. 48. 44.

Ila. 24. 18.

Jer. 50. 2.

Ila. 46. 1.

2. Par. 32. 31.

Joseph. Antiq.
Jude. 11. cap. 1.

Reselluntur
argumenta
Adversario-
rum.
Primum ar-
gumentum.
Ila. 6. 8.

Ezech. 33. 25.
22.

fo inscripta, quale fuit illud Isaïæ Apocryphum, Origeni sæpe commemoratum; & Anabaticus Isaïæ, cujus meminerunt Epiphanius, & Hieronymus, five duo hæc idem fuerunt opus, five duplex; & libellum quemdam supposititium, sub Visionis Isaïæ titulo typis editum, ab hac dissertatione removemus. Eam vero R. Mosis Kimchi sententiam, quæ Judæis quibusdam præcuntibus librum Proverbiorum, Ecclesiasten, & Canticum Canticorum Isaïæ tribuit, satis supra discussimus.

II. Jam vero Libri hujus *γρονισμο* & antiquitatem per consequentium ætatum testimonium more nostro adstruere perfacile est. Nam primum Michæas, qui Isaïæ fere æqualis fuit, ex ipsius Prophetia clausulam hanc integram, nec interpolatam ad se transtulit: *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domini in vertice montium, & elevabitur super colles, & fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi, & dicent, Venite, & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Jacob; & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis ejus, quia de Sion exibit Lex, & verbum Domini de Jerusalem. Et judicabit gentes, & arguet populos multos, & conlabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces: non levabit gens contra gentem gladium, nec exercebuntur ultra ad prælium.* Id observatum est Origeni in Epistola ad Africanum, falso censentem nullum et Prophetis veteriorum Prophetarum sententias usurpasse, quasi indignum hoc esset veritatis præconibus. Nahum quoque adversus Sennacheribum vaticinans cum dixit: *Infirmatus est Basan, & Carmelus, & flos Libani elanguit:* ad ista Isaïæ videtur attendisse, quæ de Sennacheribi itidem & Assyriorum expeditione protulit: *Luxit & elanguit terra, confusus est Libanus, & obsorduit, & factus est Saron sicut desertum, & concussa est Basan, & Carmelus.* Hoc autem vaticinium edidit Isaïas sub Achazo, suum Nahumus sub Ezechia, ut suo loco probabimus. Jeremias quoque, centum circiter & quinquaginta annis Isaïa recentior, multa ex eo in suum vaticinium depromsit: cujusmodi illud est: *Omne enim caput calvitium, & omnis barba rasa erit: in cunctis manibus colligatio, & super omne dorsum cilicium. Super omnia tecla Moab, & in plateis ejus omnis plantus: quoniam contrivi Moab, sicut vas inutile, ait Dominus: quibus manifesto exprimitur illud Isaïæ: Moab ululavit: in cunctis capitibus ejus calvitium, & omnis barba radetur. In trivis ejus acinetti sunt sacco: super tecla ejus, & in plateis ejus omnis ululatus descendit in fletum.* Ait Jeremias: *Qui fugerit à facie pavoris, cadet in foveam; & qui conscenderit de fovea, capietur laqueo: scripserat ante Isaïas: Qui fugerit à voce formidinis, cadet in foveam; & qui se explicaverit de fovea, tenebitur laqueo.* Est apud Jeremiam: *Confusus est Bel, victus est Merodach, confusa sunt sculptilia ejus, superata sunt idola eorum: est apud Isaïam: Confractus est Bel, contritus est Nabo; facta sunt simulacra eorum bestis & jumentis, onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem.* Isaïæ præterea tricesimum septimum caput, cum sequentis initio, totum item tricesimum nonum, in quarti Regum libro decimo nono ac vicesimo capite descripta sunt, idque *ἁπολιεῖς*, ut non sententias modo, sed verba etiam illinc istuc transisse liquidum sit. Apertissime vero Paralipomenon Auctor: *Reliqua autem sermonum Ezechie, & misericordiarum ejus, scripta sunt in Visione Isaïæ, filii Amos, Propheta.* Vere: nam gestis Ezechie narrandis tricesimum sextum Isaïæ caput, cum sequentibus tribus consecratur. Narrat Josephus Cyrum Perfarum Regem pellectis iis quæ de se Isaïas ducentis circiter ante annis prædixerat, cum se certo Dei Israëlitarum consilio, restituendis in integrum Ebrais, reparandæque Hierosolymæ, & Templo reficiendo destinatum intellexisset, ad id opere præstandum adjecisse animum, & re ipsa complevisse.

III. At quædam dissolvenda veniunt argumenta, quibus oppugnatur iste Liber. Primum à sexti capitis initio exorsum esse Prophetam vaticinium suum quidam volunt, idcirco quod propter oris sui impuritatem ad id tempus tacuisse se ait: tum subjicit: *Et audivi vocem Domini dicentis: Quem mittam, & quis ibit nobis? Et dixi, Ecce ego, mitte me. Et dixit, Vade.* Quæ si recte colliguntur, sequitur vel perversum esse Libri hujus ordinem, & priora quinque capita loco suo fuisse mota, vel adventitia esse & supposita. Quæ tamen non ita sunt: nec enim id sibi vult Propheta, se ad hanc diem penitus obmutuisse, & sibi tum primum vaticinandi munus à Deo fuisse impositum; sed de hoc tantum viso se diutius quam decreverat tacuisse, ejusque vulgandi mandatum à Deo accepisse. Multis enim vaticiniis Prophetarum libri constant, multis visis à se ita disjunctis & secretis, ut nequaquam temere permiscenda sint, & quæ unus sunt, ad aliud minime sint flecenda. Rem confirmabimus exemplo. Leguntur ista tricesimo tertio capite Ezechielis: *Et factum est in duodecimo anno, in decimo mense, in quinta mensis transmigrationis nostræ, venit ad me qui fugerat de Jerusalem, dicens, Vastata est civitas. Manus autem Domini facta fuerat ad me respere, antequam veniret qui fugerat, aperuitque os meum, donec veniret ad me mane, & aperto ore meo non silui amplius.* Quis hinc colliget vaticiniorum Ezechielis hoc esse initium, nec ipsam

antea suum os refferasse? Nempe pertinet silentium illud Isaïæ ad id tempus, quo animo ejus hoc visum obiectum est, neque ad alia priora est detorquendum. Huc adde aliam esse loci hujus sententiam apud Septuaginta Interpretes, ut ab Hieronymo Hier. in Isa. 6.5. quoque observatum est, qui sic illud reddunt: *ὦ πάλος ἐγὼ, ὃν ἤγαθόν ἐστίν ἐμοί. O miser ego, quia dolore punctus sum!* Jonathan ben Uziel: *Va mihi, quia peccavi!* Syrus: *Va mihi, obstupui!* Arabs: *Audax sum!* Recentiores Interpretes, Vatablus, & Forerius, *נרמית*, exponunt, *Ilicet, perii, actum est de me.* Porro cum visa, quæ toto opere narrantur, sub quatuor Judæ regibus, Ozia, Joathane, Achazo, & Ezechia, oblata sibi fuisse scribat Isaïas, quæ autem sexto referuntur capite, ad annum eum pertineant, quo decessit Ozias, & à multis credantur post Ozia interitum sub Joathane evenisse; sequentia vero ad tricesimum usque & septimum caput sub Achazo contigerint, & reliqua demum ad Ezechia tempora referantur, sequitur quinque priora capita in Ozia regnum esse conferenda. His autem generales quædam continentur præceptiones, monitiones, castigationes, ac minæ, quibus refractarios ac contumaces popularium suorum animos ad Dei obsequium subigere studebat: verum ne sic quidem edomita eorum pervicacia, graviora denuntiavit. Nec mirum sane aut novum videri debet, Isaïam prioribus hæc capitibus excidium genti suæ fuisse interminatum, quod Ozia regnante non contigit: nec enim temporis ordini semper congruit ratio vaticiniorum, in quibus *ὄραειν ὁραειν* sæpe occurrit.

IV. Cum in libro Proverbiorum Thalmudistæ legissent, partem aliquam libri illius ab Ezechia regis famulis collectam fuisse, inter quos operam quoque suam ad id contulisse Isaïam supra conjectavimus; ipsi contra Isaïæ vaticinationes ab iisdem Ezechia familiaribus & necessariis, ipsoque adeo Ezechia scriptas fuisse censuerunt, ut est in Baba bathra. Nec enim aliud opinionis hujus argumentum reperio, quam hoc dictum libri Proverbiorum. Quasi vero vel Ezechias, vel Ezechia familiares divino omnes impulsu fuerint instinctu, & vaticinia fundere potuerint: quo stolido commento quantum hominibus istis gloriæ addunt & decoris Thalmudistæ, tantum de Libri hujus existimatione decerpunt, vaticinii dignitatem atque oraculi vim ipsi detrahentes. Ita religiosi illi sacrorum Voluminum custodes, quibus *credita sunt eloquia Dei*, quique in apices & literulas studiose inquirunt, librorum ipsorum fidem honorem ac commendationem temere labefactant. Secundum argumentum. Prov. 25. 1. Rom. 3. 2.

V. Rursum hic in scenam prodit Philosophus Theologo-Politicus, atque Libri hujus auctoritatem elevat hoc argumento, quod non is ipse sit Liber, in quem vaticinia sua conjecit Isaïas, sed tantum compilatio fragmentorum Libri hujus, quæ ut fors tulit, hinc inde collecta, potissimum vero ex Chronicis regum Juda & Israël, & in hoc quod habemus volumen compacta sunt. Atque id vult adversus reliquos Prophetarum libros valere. Rationes cur ita sentiat has habet, quod disturbato ordine ac perverso digesta sint Isaïæ Prophetiæ, nec eam tueantur seriem, qua primum ab Auctore disposita inter se ac collocata sunt, quod res gestas Ozia sit literis persectus, ut adductum supra ex Paralipomenis comma indicat, sub eoque etiam sit vaticinatus, ut apparet ex initio libri Isaïæ qui nunc extat, cum tamen nec acta Ozia referat idem ille Liber, nec ulla habeat vaticinia quæ sub Ozia edita fuisse constet, quod certum sit præterea, ex Rabbinorum sententia, sub Manassæ quoque Isaïam vaticinia edidisse, quorum in ipsius Libro reperire liceat omnino nullum. Verum hæc facile dissolvimus: nam quod ex confuso in hoc Libro prædictionum ordine causam reperisse putat, quamobrem eum Isaïæ eripiat, imo vero, vel inde maxime apparet non esse id humanæ mentis opus, res conserte contextequæ explicantis, & rationum coherentiam sequentis, sed afflatu potius cælesti instinctæ & agitata, ac res futuras per intercisa & salebrosa pandentis oracula, quorum obscuritas periplos demum eventus rerum erat illustranda. Negamus præterea Ozia historiam inter vaticinia sua Isaïam descripsisse, sed peculiare opus fuisse censemus, temporum demum injuria perditum. Supra enim auctoritate libri Paralipomenon, & Theodoretæ testimonio adducti docuimus, Prophetas, præter vaticiniorum suorum editionem, historias sæpe temporum suorum peculiari opera literis commendasse. Nec fatemur vero, quæcunque prædixit Isaïas, fuisse relata in literas: ac proinde si qua sub Manassæ præsignificavit, frustra in hoc Libro requiri putamus, cum præsertim titulus ipse ostendat hoc tantum opere contineri vaticinia sub quatuor regibus, Ozia, Joathane, Achazo, & Ezechia edita. Nam quod attinet ad prædictiones, quæ in Ozia tempora conveniunt, jam supra ostendimus eas quinque prioribus capitibus descriptas videri. Tertium argumentum. 1. Par. 29. 19. 2. Par. 20. 14. Theodoret. Pref. in lib. Reg.